

Hälsa- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Helen Persson
helen.persson@regionjh.se

Hälsa- och sjukvårdsnämnden
HSN/1242/2023
2023-10-05

Utredning om besöksavgifternas storlek

Ärendebeskrivning

Regiondirektören har fått i uppdrag att utreda besöksavgifternas storlek utifrån ärende om Åtgärder för att få ekonomin i balans (HSN/570/2023). De nu gällande patientavgifterna är från 2016-04-01.

Prisbasbeloppet har ökat med 29,3% från år 2016 till år 2024 men avgifterna har inte höjts under samma period. Vid en uppräknings av nuvarande patientavgifter med hänsyn till höjt prisbasbelopp som speglar samhällets prisökningar sen år 2016 så föreslås en avgiftshöjning enligt följande:

- Öppenvårdsbesök enligt enhetstaxa samt ambulanstransportavgiften 400 kr (nu 300 kr) +33%

Undantag från enhetstaxan

- Vårdbesök på jourtid och akutmottagning 500 kr (nu 400 kr) +25%
- Receptförnyelse via telefon/elektroniskt 200 kr (nu 150 kr) +33%
- Screening/riktade hälsokontroller 200 kr (nu 150 kr) +33%

Intäktsökning om avgifterna höjs

Intäktsökningen beräknas bli 9,0 miljoner kronor för höjda öppenvårdsavgifter under förutsättning att även högkostnadsskyddet för öppen hälso- och sjukvård höjs till 1400 kr. Om högkostnadsskyddet ligger kvar på 1300 kr blir intäktsökningen endast 5,3 miljoner kronor.

Höjs ambulanstransportavgiften till 400 kronor så ökar intäkterna med 1,3 miljoner kronor, denna avgift ingår inte i högkostnadsskyddet för öppen hälsovård.

Antalet patienter som uppnår högkostnadsskyddets maxnivå och erhåller frikort är cirka 37 000 per år. Vid höjda besöksavgifter kommer patienten också snabbare upp till högkostnadsskydds nivån och erhåller frikort, vilket medför att flera troligen kommer erhålla frikort.

Kroniker och mångbesökare drabbas inte av avgiftshöjningarna mer än att det blir 100 kr dyrare per år för dessa grupper om högkostnadsskyddsnivån för öppenvård höjs från 1300 till 1400 kronor.

Effekterna av höjda patientavgifter har beräknats utifrån två olika sätt, och resultaten hamnar nära varandra. Dels utifrån bokförda patientintäkter för öppenvården uppräknade med 30% höjda avgifter, dels via antalet besök inom olika kategorier med hänsyn till hur många som uppnått frikortsnivån.

Ett mycket stort antal besök inom öppenvården är avgiftsfria i enlighet med vad som tidigare beslutats och finns redovisade i Avgiftshandboken version 2.10. Det rör sig till

exempel om besök som görs av barn 0 - 17 år, gruppen 85 år och äldre, värnpliktiga samt mödrahälsovård och preventivmedelsrådgivning.

Av regionens samtliga läkarbesök och sjukvårdande behandlingar är det endast 28 procent som betalas med patientavgift. Resten är alltså avgiftsfria, antingen därför att patienten fått frikort eller därför att de görs av patientkategorier som inte behöver betala patientavgift.

Omvärldsanalys – patientavgifter i 2023 års nivå

Det är stor variation på patientavgifter bland landets regioner. I dagsläget oklart hur många andra regioner som också har pågående översyn av patientavgifterna inför år 2024.

Variation på avgift för öppenvård år 2023

Primärvård:	100 - 330 kr
Specialistvård:	200 – 400 kr
Akutsjukvård:	200 – 550 kr
Telefonrecept:	0 – 200 kr

Regiondirektörens förslag

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. enhetstaxan för besöksavgift avseende öppen hälso- och sjukvård höjs från 300 kr till 400 kr, med undantag för de idag redan avgiftsbefriade patientgrupperna respektive besökstyperna.
2. ambulanstransportavgiften höjs från 300 till 400 kronor.
3. vårdbesök på jourtid och på akutmottagning höjs från 400 till 500 kr.
4. avgiften för telefonrecept och screening/hälsokontroller höjs från 150 till 200 kr.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Johan Palm
Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen

Utdrag till

Hälso- och sjukvårdsdirektör
Ekonomidirektör
Regionstabschef
Avdelningschef för Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Avgiftssamordnare